

Monumentnummer*: 522673

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82629/100

Woonplaats*		Gemeente*	Provincie*				
Sint Odiliënberg		Roerdalen	Limburg				
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Kerkplein	1			6077 AA	Sint Odiliënberg		
Kerkplein	3			6077 AA	Sint Odiliënberg		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding	Grondperceel	
Sint Odilienberg		C				3606	
Sint Odilienberg		C				1486	

Omschrijving**

Inleiding

De GESCHAKELDE WONINGEN aan Kerkplein 1-3 te Sint Odiliënberg zijn gebouwd in negentiende-eeuws-traditionele stijl in de periode 1850-1855. De panden zijn ontworpen door Dr. P.J.H. Cuypers.

Kerkplein 1 heeft tot omstreeks 1960 dienst gedaan als kapelanie.

Kerkplein 3 heeft tot omstreeks 1930 - in 1939 werd aan het nabij gelegen Raadhuisplein een nieuw raadhuis, naar ontwerp van J. Franssen, in gebruik genomen - een functie gehad als gemeentehuis en veldwachterwoning. Bij dit laatste pand zijn eveneens een brandspuitlokaal voor de plaatselijke brandweer en arrestantencellen geplaatst. Deze zijn van bescherming uitgesloten aangezien de gaafheid door aanpassingen is aangetast.

Beide woningen liggen aan het Kerkplein te Sint Odiliënberg, dat van oudsher een centrumfunctie vervulde. Aan genoemd plein liggen een pastorie, een voormalige school die nu een museumfunctie vervult, een basiliek, een klooster, een notariswoning, diverse café's en winkels alsmede het voormalige raadhuis.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

De geschakelde panden Kerkplein 1-3 hebben een rechthoekige plattegrond, met aan de achtergevel twee uitbreidingen. De panden hebben een opstand van baksteen in kettingverband in twee bouwlagen. Kerkplein 1 kent knipvoegwerk in voor- en zijgevel, Kerkplein 3 alleen in de voorgevel. De panden worden afgedekt met een mansardedak, bedekt met muldenpannen. Onder het dak bevindt zich decoratief metselwerk dat op sommige plaatsen in verticale richting over de gevel uitloopt. Beide panden hebben een gepleisterde plint.

In de gevels van de woonhuizen bevinden zich in de eerste bouwlaag segmentboogvormige openingen voor deuren en vensters, terwijl alle gevelopeningen in de tweede bouwlaag rondboogvormig zijn. De gevelopeningen worden benadrukt door decoratieve banden van metselwerk. De vensters van Kerkplein 1 hebben houten kozijnen met een roedeverdeling en een geleed bovenlicht. De kozijnen van de vensters van Kerkplein 3 zijn van kunststof. Met uitzondering van de bovenlichten is de roedeverdeling gehandhaafd.

Alle vensters in de voor- en zijgevels hebben hardstenen dorpels. De dorpels van de vensters in de achtergevel zijn van baksteen. De entree van de panden is een dubbele houten deur met smeedijzeren inleg en geleed bovenlicht. Naast iedere deur, die bereikbaar is middels een drietal treden, bevindt zich aan beide zijden een lancetboogvormig venster.

De GEVELS hebben een symmetrische opbouw. In de FRONTGEVEL springt het middendeel vooruit en eindigt in een trapgevel. In de top van de trapgevel bevindt zich een decoratieve steen: een vierpas - een motief in gotisch Maaswerk. Het vooruitspringend middendeel wordt door drie lisenen in twee vlakken verdeeld. In ieder van deze gevelvlakken bevindt zich de entree. In de top van de trapgevel treffen we per pand een lancetvormig venster aan.

Links en rechts van het vooruitspringend middendeel heeft ieder pand een rechthoekig volume met een venster.

De ZIJGEVELS van beide panden zijn ná de Tweede Wereldoorlog in de tweede bouwlaag grondig hersteld. In de ZIJGEVEL van Kerkplein 1 in zowel in de eerste als tweede bouwlaag twee vensters. In dit gevelvlak bovendien siermetselwerk. In de ACHTERGEVEL bevinden zich in de eerste bouwlaag twee vensters. Onder de dakrand siermetselwerk aangebracht. In het dak zijn een dakkapel en een dakvenster toegevoegd. Achter de aanbouw bevindt zich de houten deur met geleed bovenlicht.

De ZIJGEVEL van Kerkplein 3 kent slechts twee vensters in de tweede bouwlaag. Bovendien ontbreekt in deze zijgevel het siermetselwerk. De ACHTERGEVEL is identiek aan Kerkplein 1, met uitzondering van de kunststofkozijnen en terwijl het dak twee dakvensters bevat.

De structuur van het INTERIEUR van Kerkplein 1 is nog zeer herkenbaar aanwezig. Noemenswaardige interieuronderdelen zijn o.a. de marmeren vloeren in gang en keuken, het authentieke houten trappenhuis, de tongewelven in de kelders en de authentieke deuren en deurposten.

De structuur van het INTERIEUR van Kerkplein 3 is nog in grote lijnen herkenbaar.

Waardering

De architectuur-historische waarden van Kerkplein 1-3 worden bepaald door het bijzonder belang van de panden voor de geschiedenis van de architectuur en wel als vroege exponenten binnen het oeuvre van Dr. P.J.H. Cuypers. De panden hebben grote esthetische kwaliteiten door de evenwichtige opbouw van de gevels en de aanwezige ornamentiek. De objecten bezitten cultuur-historische

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

waarden als bijzondere uitdrukking van een ontwikkeling in de 19de eeuw om in kleine gemeenten een gecombineerde huisvesting van bestuur, ordehandhaving (veldwachter) en zielzorg (clerus) te verwezenlijken. De ensemblewaarden worden bepaald door de situering, de gecentreerde ligging aan het Kerkplein. De panden zijn typologisch zeldzaam. De panden zijn van algemeen belang vanwege de architectuur-historische en cultuur-historische waarden, de ensemblewaarden en de gaafheid.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Kerkelijke dienstwoning

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Kapelanie

Gemeentehuis